

Angela CARA

Bunele maniere

*Ediția a II-a,
revăzută și completată*

15
Din 1995
CARTIER *în toate librăriile bune*

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.
Tel./fax: 24 05 87, tel.: 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md
Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr.24, sectorul 2, București.
Tel/fax: 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md
www.cartier.md

-15%
pentru 2010

Cărțile CARTIER editate în 2010 și având sigla CARTIER pot fi procurate, în toate librăriile bune din România și Republica Moldova, cu o reducere de 15% din prețul indicat pe copertă.

LIBRĂRIILE CARTIER

Casa Cărții, bd. Mircea cel Bătrân, nr. 9, Chișinău. Tel./fax: 34 64 61. E-mail: casacartii@cartier.md
Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./fax: 21 42 03. E-mail: librariadincentru@cartier.md
Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel.: 24 10 00. E-mail: librariadinhol@cartier.md
Librăria Vărul Shakespeare, str. Șciusev, nr. 113, Chișinău. Tel.: 23 21 22. E-mail: librariavs@cartier.md
Librăria 9, str. Pușkin, nr. 9, Chișinău. Tel.: 22 37 83. E-mail: libraria9@cartier.md

Colecția *Cartier educațional* este coordonată de Liliana Nicolaescu-Onofrei

Editor: Gheorghe Erizanu

Lector: Valentin Guțu

Coperta seriei: Vitalie Coroban

Coperta: Vitalie Coroban

Desene: Rodica Plămădeală

Design/Tehnoredactare: Rodica Plămădeală

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Tipografia Centrală (nr. 1519)

Angela Cara

BUNELE MANIERE,

Ediția a II-a, martie 2010

© 2010, Editura Cartier, pentru prezenta ediție. Prima ediție a apărut în 2005 la Editura Univers Pedagogic.
Toate drepturile rezervate. Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Cara, Angela

Bunele maniere / Angela Cara ; cop.: Vitalie Coroban. – Ed. a 2-a. – Ch.: Cartier, 2010
(F.E.-P. "Tipogr. Centrală"). – 64 p. – (Colecția „Cartier educațional”).

3000 ex.

ISBN 978-9975-79-615-6

177.1

C 22

Introducere

Există multe cărți care conțin sfaturi în materie de bune maniere.

A avea bune maniere înseamnă să știi cum să te adresezi, cum să te prezinți și cum să te saluți, cum să întreții o conversație, cum să te îmbraci pentru orice ocazie...

Mai înseamnă să fii în stare să acorzi același respect persoanelor cu handicap ca și celorlalți oameni.

Cert însă este că, indiferent de situație, baza bunelor maniere o constituie bunăvoința și respectul față de ceilalți.

Chiar dacă ai fi persoana cu cel mai mult bun-simț din lume, tot ți-ar prinde bine să înveți codul bunelor maniere, care a evoluat de-a lungul timpurilor.

Va propunem o culegere de reguli de comportament selectate, care vă vor prinde bine atât acum, la această vârstă, cât și în viitor.

În afară de textul propriu-zis, cartea conține și informații utile, având rolul de a evidenția semnificația bunelor maniere.

I. *Din istoria bunelor maniere*

„Omul trebuie să-și orânduiască purtarea, gesturile ca și inteligența.”

Erasm, *Buna-cuviință pentru copii*

Odată cu începutul existenței sale, umanitatea a simțit nevoia unor reguli pe care să le respecte toți membrii dintr-o colectivitate.

Bunele maniere au evoluat concomitent cu societatea, variind de la țară la țară.

Egiptenii antici și alte popoare ale Orientului duceau între ele tratative orale și în scris, trimiteau și primeau ambasadori, declarau război și încheiau pace, făceau schimb de prizonieri. Toate aceste acțiuni aveau la bază anumite obiceiuri, erau executate într-o atmosferă solemnă și consfințite, de obicei, de „forțe cerești”.

Odată cu evoluția societății, pentru întreținerea relațiilor oficiale cu alte state, au început să fie numiți ambasadori.

„Ceremonialul ambasadorial” în timpurile acelea decurgea cu mare pompă. Astfel, în Grecia antică protector al solilor era considerat zeul Hermes. Tot el, conform legendei, ocrotea drumeții și negustorii. Solii purtau cu sine „sceptrele lui Hermes”. De un capăt al sceptrului, înfășurat cu lauri, erau întărite niște aripi de pasăre și două noduri împletite. Nodurile simbolizau istețimea, iar aripile – agerimea. Solul primea instrucțiuni, scrise pe două tăblițe sau pe cartele îndoite în două, – „diplome”. De aici a și apărut cuvântul „diplomație”.

Și în Roma antică ceremonia trimiterii solilor era deosebit de solemnă. Ei erau trimiși, de obicei, în grupuri de câte trei și mai multe persoane, până la zece – o întreagă ambasadă. Fiecare membru al ambasadei colegiale primea un inel de aur, care-i dădea dreptul să-și transporte bagajul peste graniță fără a plăti taxă vamală. În timpul călătoriilor pe mare solii erau însoțiți de o escortă de onoare din corăbii.

Poetul Ovidiu din Roma antică îi sfătuia pe tinerii îndrăgostiți să scrie cuvinte de dragoste pe fața de masă, muindu-și vârful degetelor într-o cupă cu vin roșu. Cu toate că astăzi nimeni nu moaie degetele în vin, vinul roșu se consumă ca un „simbol al dragostei”.

Din țările scandinave s-a împrumutat un obicei frumos, acceptat în toată lumea, conform căruia, locul de onoare la masă i se oferă celui mai scump oaspete.

Însă pe măsură ce societatea evoluează, unele dintre ele se dovedesc a fi anacronice, după cum altele variază de la țară la țară.

Etimologia cuvântului *etichetă*, cu sensul cunoscut de toată lumea, este semnificativă din acest punct de vedere. Oricât de surprinzător ar părea, „eticheta” (ceea ce se cuvine) are la origine o interdicție.

În parcul din Versailles, grădinarul-șef al lui Ludovic al XIV-lea a așezat inscripții prin care cerea să nu-i fie călcate în picioare peluzele proaspăt însămânțate. Cum aceste inscripții erau adesea ignorate de către nobilimea neatentă și aflată în con-

flict cu regele, bietul om a obținut din partea Maiestății Sale un decret care prevedea respectarea „Etichetei”. Astfel, cuvântul a intrat în limbajul curent.

*M*axime pentru meditație

Buna-creștere constă în a ascunde ce părere excelentă avem despre noi înșine și ce părere proastă avem despre ceilalți.

Mark Twain

Trei sunt în viața omenească lucrurile importante. Primul este să fii amabil. Al doilea este să fii amabil. Și-al treilea este să fii amabil.

N. James

*I*nviatație la lectură

Fetița care l-a luat pe „NU” în brațe

O poveste, cât de bună sau cât de proastă este, la urma-urmei, este o îmbinare de cuvinte. Asta se mai știe!

Dar de unde scot povestitorii cuvintele pe care le înșiruie și fac din ele povești (bune sau proaste)?

Asta nu se mai știe!

Fiecare are taina lui. Numai eu nu am taine. Vă spun ca să știți și voi: cuvintele care îmi trebuie pentru povești le scot din călimară. Am o călimară încăpătoare. Găzduiește toate cuvintele de care am nevoie.

Și uite așa toate bune și la locui lor, până într-o zi. Până în ziua când un cuvânt nu vru să iasă din călimară. Aveam nevoie de el, dar lui puțin îi păsa.

Muaii penița o dată, o muiai de două ori, de trei și de zece ori, dar cuvântul cu pricina nu se prindea de ea... Trasei călimara mai aproape și începui să-l rog:

— Hai, dragă, ce te codești atât.

Nimic. Niciun răspuns.

Văzând că nu iese cu vorbă bună, îi strigai:

— Ieși sau nu ieși?

Nimic. Niciun răspuns.

Mă enervai și începui să-l ameninț:

— Să nu te pui cu mine, că...

Tot nimic. Niciun răspuns.

Furios, mă uitai în călimară să-l zăresc pe prăpăditul de cuvânt care îmi făcea viața amară, să înfig penița în el și să-l scot fără să-l mai întreb dacă îi place sau nu. Dar nu-l zării. Cercetai cuvântul MUNTE, bănuind că s-a pitit printr-o văgăună a lui; pierdui o groază de vreme, răscolind străfundurile cuvântului OCEAN, întrebându-l dacă n-a văzut cuvintele PORT, FAR,

SUBMARIN și, disperat, întrebai chiar cuvintele BARCĂ DE SALVARE. Anunțai cuvântul MILITIE și, cu lacrimi în ochi, telefonai cuvintelor SPITAL DE URGENȚĂ.

Prăpăditul de cuvânt, care îmi făcea viața amară, nu era nicăieri. Nu mai știam ce să fac. Fără el nu mai puteam continua povestea. Când, după ce ciocăanii de câteva ori în sticlă, ieși din călimară cuvântul POLITETE. Mă salută și mă întreabă:

— Te deranjez?

Apoi ieși cuvântul HĂRNICIE. Îmi îndreptă foile de hârtie, suflă scrumul de țigară de pe masă, puse sugativa pe o pată de cerneală, luă paharul de apă și-l așeză pe farfurioară. Și, după el, ieși cuvântul PRIETENIE, care îmi spuse:

— Te văd necăjit. Nu te pot lăsa așa... Și, într-un glas, toate trei cuvintele POLITETE, HĂRNICIE, PRIETENIE continuară:

— Hai, spune-ne, ce cauți?

— Îl caut pe domnul NU. Fără el îmi este peste putință să termin o poveste începută. Am cercetat și am răscolit toată călimara. Domnul NU a dispărut fără urme. Unde să-l mai caut? Unde? Unde?

— Bănuiam, ziseră într-un glas cele trei cuvinte, bănuiam că pe el îl cauți. Ei, află că nu-i în călimară. E în altă parte...

— Și... Știți cumva unde-i? întrebai și în aceeași clipă mă ridicai cu gândul să-mi iau haina și să plec în căutarea fugarului.

— Stai, stai... mă potoli cuvântul PRIETENIE.

— Ia loc... mă pofti cuvântul POLITETE.

— Graba uneori strică treaba... mă povățui cuvântul HĂRNICIE. Și toate trei în cor:

— E mai puțin simplu decât ți se pare, o să se întoarcă cu greu înapoi. O duce prea bine acolo unde se află... S-a îngrășat, stă toată ziua picior peste picior și poruncește; nu-i mai ajungi nici cu prăjina la nas... Pe NU l-a luat o fetiță în brațe!

— Cum? mi se păru că auzisem prost. Pe NU l-a luat o fetiță în brațe? repetai ca să mă lămuresc.

— Da. Pe NU l-a luat o fetiță în brațe și nu-i mai dă drumul.

— Dacă, de pildă, vorbi cuvântul HĂRNICIE, îi spune mama: „Pune masa!” sau „adu apă!” sau „Mătură!”, fetița care l-a luat pe NU în brațe parcă nici n-ar auzi; ea aude, dar cum să pună masa, cum să aducă apă și cum să măture, dacă brațele îi sunt ocupate cu NU?

— Ori dacă, de pildă, vorbi cuvântul POLITETE, bunica vine de la piață, aducând două coșuri grele, fetița care l-a luat pe NU în brațe nu-i iese în cale să-i deschidă ușa. Parcă nici n-ar vedea-o. De fapt, ea o vede, dar cum să-i deschidă ușa bunicii, când are brațele ocupate cu NU?

— Ori dacă, de pildă, vorbi cuvântul PRIETE-NIE, o colegă o roagă să-i ajute să rezolve o problemă la matematică, fetiței care l-a luat pe NU în brațe nici nu-i pasă. De fapt, nu pot să cred că nu-i pasă, dar are brațele ocupate cu NU. Cum să mai ia creionul în mână și să ajute colegei?

— Iată de ce, începură iarăși să vorbească într-un glas, credem că NU o să se întoarcă cu greu înapoi. O duce prea bine în brațele fetiței. Stă la căldură, n-are nicio treabă, e alintat și răsfățat. S-a umflat, că nici n-o să-l mai recunoști.

Mai, mai că, de umflat ce-i, îl poți confunda cu cuvântul BALON.

— Vă rog, vă rog... ieși din gura călimării cuvântul BALON. Refuz să fiu confundat cu acest domn... Și, plutind câteva clipe prin cameră, cuvântul BALON mai zise: Refuz! Refuz cu desăvârșire! după care intră la loc în călimară.

— Și totuși ce-i de făcut? Ce-i de făcut ca să-l aduc pe domnul NU înapoi? Vă repet că fără el povestea mea rămâne neterminată. M-am împotmolit tocmai într-un loc unde am nevoie de el. În poveste există un băiat, care trebuie să-i strige unui bătaș: NU, n-am să fug! NU mi-e frică de tine! Și fără NU reiese cu totul altceva, reiese că băiatul e un fricos. Ceea ce este o minciună gogonată. Trebuie neapărat să fac ceva ca să-l aduc pe acest antipatic domn NU înapoi, în călimară. Unde stă fetița care l-a luat în brațe?

— Te conducem noi, se oferă să mă întovărășească cele trei cuvinte.

HĂRNICIA înșurubă capacul călimării și-mi șterse penița ca să nu ruginască, POLITETEȚEA îmi ținu haina și mă ajută s-o îmbrac, PRIETENIA mă prinse de mână – și toți patru plecarăm spre fetița care l-a luat pe NU în brațe. O găsirăm dormind. NU, din brațele ei, era însă treaz. Mă zări și mi-o luă înainte:

— Nu mă întorc! îmi zise, în loc de „bună ziua”. Nicăieri n-am dus-o așa de bine ca în brațele acestei fetițe. Nu mă ruga! Nu țipa! Nu te enerva! Nu mă întorc!

Chiar atunci se auzi de afară glasul mamei fetiței:

— Hai, scoală-te, că e târziu! Pune masa, e aproape ora prânzului!

— Îndată! Răspunse cuvântul HĂRNICIE în locul fetiței. Și, cât ai clipi, așternu fața de masă, deschise bufetul și scoase farfuriile. Mai găsi vreme să împătorească în dreptul fiecărei farfurii și câteva șervețele de hârtie...

Apoi se auziră pașii bunicii. Cuvântul POLITETEȚE nici nu mai așteptă să audă bătăi în ușă. Alergă și o deschise. Dar pe ușă nu intră numai bunica.

Mai intră și colega fetiței care l-a luat pe NU în brațe. Până să-și dea seama colega cine o ajută, cuvântul PRIETENIE îi și descâlci problema.

Toate acestea se petrecură cât ai bate din palme. Când fetița se trezi și se dădu jos din pat, veni la ea mama și-i dădu un cotor de varză:

— Ia-l! Tare frumos ai așezat masa!

Apoi veni bunica și-i dădu un măr:

— Ia-l! Ești o fetiță săritoare.

Și nici colega nu se lăsă mai prejos.

— Am două nuci. Una ție și una mie!

Fetița întinse mâinile să primească darurile, dar, în clipa aceea... ei, bine, în clipa aceea îl scăpă pe NU din brațe.

Eu atât așteptam, îl apucați de-o ureche și, întovărășit de cuvintele care mă aduseseră la fetiță, plecai grăbit spre casă.

Pe drum observai ceva care, ca să fiu sincer, nu mă miră deloc.

Cuvântul HĂRNICIE rodea un cotor de varză. Cuvântul POLITEȚE mușca dintr-un măr. Cuvântul PRIETENIE mesteca un miez de nucă.

Dacă m-ar fi mirat, le-aș fi întrebat, iar ele mi-ar fi răspuns:

— Astăzi noi merităm darurile. Când o să le merite fetița, n-ai nici-o grijă, n-o să ne atingem de darurile ei.

Dar eu – repet – nu mă miram deloc. De fapt, nici nu mă interesa.

Ajuns acasă, îl aruncai pe NU în călimară și îl rugai pe cuvântul PAZNIC să-l păzească. Ca să nu-l mai poată lua nici-o fetiță și nici-un băiat în brațe.

Să stea în călimară și să vină de câte ori îl chem.

Așa cum îl chem acum ca să termin povestea.

După Octav Pancu-Iași

Superioritatea lui Napoleon

Văzând pe un nobil de la curtea sa că este cu un cap mai înalt decât el, Napoleon i-a spus acestuia mai mult în glumă:

— Într-o bună zi, am să șterg această diferență supărătoare, prietene!

Nobilul a comis greșeala de a încerca să-i dea replica:

— Înseamnă că vă supără, Maiestate, superioritatea mea!

Napoleon însă nici nu se sinchisi de insinuarea nobilului. Și îi spuse plictisit, parcă, și indiferent:

— M-aș fi supărat dacă exista o superioritate spirituală. Pe aceea o puteam învinge mai greu. Dar, în cazul tău, este pur și simplu vorba de o superioritate fizică, datorată unui noroc din naștere. Mi-e atât de ușor să o reduc la zero și să anulez un cap așezat pe un trup prea înalt!

După Petru Demetru Popescu

Despre virtute (faptă bună)

Fă bine, și-l aruncă-n drum.

Că

A face bine e totdeauna mai bine decât a face rău.

Binele, zic, nu se face

Numai la cine îți place,

Ci binele este bine

Să-l faci la fieștecine.

Chiar și

La cel ce te dușmănește,

Tu cu bine-i răsplătește.

Că

De te latră vreun câine,

Astupă-i gura cu pâine.

Știind că

Orice la voile tale

Cu răul nu-l scoți la cale.

Iar

Binele pe om îl scapă

Cu vreme de foc și apă.

Dar vei zice:

Să ne luăm după lume.

Și

Ce o face lumea să facem și noi.

Însă

Ce avem cu lumea? Lumea ca lumea, și noi ca noi.

Alții dacă ș-or scoate ochii, și noi nu o să ni-i scoatem.

Alții de o da în gărlă, și noi nu o să ne-necăm.

Fiecine ce face, pentru el este.

Cum își va așterne, așa va dormi.

Cum își va găti, așa va prânzi.

Nu trebuie să imităm decât pe-acei ce-i vedem făcând bine.

Că

Setosul bea apă din orice lac.

Mulți zic că

Răul cu rău se gonește

Și

Fă-i rău, că te pomenește.

Dar
Cât e cerul departe de la pământ,
Atâta n-are
Asemănare
Pentru că
Omul la rău aleargă cu armăsarul
și la bine merge cu carul.
Răul lesne îl face omul,
dar binele anevoie.
Și
Cu vremea toate se fac bune.
Numai
Vremea ce a trecut nu se mai întoarce.

Dar
Binele ce-l faci la oarecine,
Ți-l întoarce vremea care vine.
Vei auzi numai:
Vine binele ca albinele.
Și apoi
Bine, bine peste bine,
Când vine e tot mai bine.
Că
Cine face bine, bine găsește,
Cine face rău, rău-l însoțește.

Însă
Totdeauna fapta bună
Este tuturor cunună.
Căci
Fapta bună în viață
La nenorocire înalță.
Și
Faptele bune în lume
Îți las nemuritor nume.

După Anton Pann

II. *Salutul*

Îndeosebi trebuie să arătăm respect și stimă bătrânilor, femeilor, celor care îi disting virtuțile, talentele, funcțiunile ce împlinesc.

Paul Doumer, *Cartea copiilor mei*

SALUTUL este prima și cea mai elementară manifestare de politețe față de altă persoană.

Formulele de salut sunt vechi de când lumea. Niciun om nu este atât de neînsemnat încât să nu merite un salut din partea noastră.

Din istoria bunelor maniere

În Roma antică, oamenii se salutau ridicându-și brațul în sus. Drept formule foloseau AVE (*fi salutată*), SALUS (*să fii sănătos*), SERVUS (*sunt slujitorul tău*, formulă foarte respectuoasă) sau SALVE (practic, aceeași semnificație cu *salut* sau cu *bună ziua*) și se despărțeau cu VALE (*rămâi cu bine*.) Grecii antici, când se întâlneau, își spuneau CHARIE, ceea ce însemna *pace ție*. Locuitorii Chinei antice se salutau strângându-și propria mână. Primii creștini se salutau rostind cuvântul *pace*. Francezii se salută sărutându-se pe obraji. Militarii își duc mâna la cozoroc. Locuitorii din America Latină se îmbrățișează. Orientalii se salută lipindu-și palmele ca într-o rugăciune și făcând o plecăciune. Locuitorii din Noua Guinee își așază unul altuia frunze pe creștet, ca semn de salut. Locuitorii din Samoa se salută mirosindu-se reciproc.

Reguli generale

- Copiii îi salută întotdeauna pe adulți.
- Băieții salută fetele.
- Prietenii se salută cordial, nu contează cine salută primul.
- Când salutăm o persoană care ne vine în întâmpinare, o salutăm de la distanța de 3-4 pași, pentru a-i permite să ne poată răspunde.

Salută primul:

- cel care merge (îl salută pe cel care stă);
- cel din mașină (salută pietonii);
- cel care se apropie de un grup;
- cel care intră într-o încăpere (îi salută pe cei prezenți);

- cel care pleacă primul;
- cel mai respectuos.

Când cineva îl salută pe însoțitorul vostru, răspunde-ți la salut, chiar dacă nu cunoașteți persoana dată. Dacă însoțitorul vostru se salută cu o persoană, salutați-o și voi. În cazul în care nu-l cunoașteți, îl puteți saluta doar făcând o mică plecăciune.

Dacă nu ați reușit să răspundeți la timp la salutul unei persoane cunoscute, e de datoria voastră să vă cereți, cu prima ocazie, scuze.

De obicei, cineva care îți pare cunoscut, dar nu ții minte când ați făcut cunoștință, trebuie salutat. Niciodată nu strică un pic de politețe în plus.

| **Nu este obligatoriu să saluți,**
| **dar este obligatoriu să răspundeți la salut.** |

Saluțăm:

- privindu-l în față pe cel salutat;
- manifestând o atitudine prietenoasă, plină de amabilitate;
- cu înțelegere și înțelegere, nu doar limitându-ne la simple afirmații;
- folosind anumite gesturi: plecăciunea, ridicatul pălăriei ș.a.;
- când cineva ne deschide ușa.

O cunoștință mai apropiată sau un prieten sunt salutați mai cordial, cu mai multă căldură decât o persoană mai puțin cunoscută.

Un fel de salut, foarte afectuos, este sărutul pe obraz. Se practică între rude, prieteni foarte apropiați, cei pe care nu i-ați văzut de mult sau cei pe care nu-i veți vedea mult timp.

Cum trebuie să fie salutul

- firesc;
- sincer;
- amabil, deschis, binevoitor;
- în majoritatea cazurilor, atunci când saluți pe cineva, trebuie să-l privești în ochi (căci a-i evita privirea este un semn de rea-voință) și să-i zâmbești. Un zâmbet costă atât de puțin, dar prețuiește atât de mult...

Forme de salut

Cele mai răspândite formule sunt:

Bună dimineața, bună ziua, bună seara, bine v-am găsit, noroc.

La salut se răspunde cu:

La revedere, bună ziua, rămâi cu bine, numai bine, ne mai vedem, bun-rămas.

Din istoria bunelor maniere

Strângerea de mână este un gest ce se folosește destul de des. Provine din timpuri mai vechi și se consideră gest-tradiție, un fel de mărturie de respect față de omul pe care îl saluți. La începuturi, întinderea mâinii însemna confirmarea intenției de pace, o dovadă că nu porți arme, nu ai intenții ascunse. Dacă persoana pe care o întâlneai avea aceleași intenții, urma o involuntară strângere de mână. Treptat, strângerea mâinii a devenit un fel de simbol al prieteniei și al intențiilor bune.

Pentru când veți crește mari:

- În afară de strângerea de mână, în tradițiile poporului nostru există și obiceiul de a săruta mâna. În general, se sărută mâna doamnelor, rudelor foarte apropiate și preoților.
- O femeie care intră într-o încăpere îi salută mai întâi pe cei prezenți și doar la urmă pe soțul ei. Un bărbat care intră într-o încăpere va saluta mai întâi celelalte femei, apoi pe nevastă-sa, dar înainte de a saluta bărbații.

Sărutarea

În privința originii sărutului avem puțină cunoștință, ba aproape deloc. Totuși vă putem asigura că Adam și Eva s-au sărutat, însă nu putem stabili cu precizie dacă primul lor sărut a fost înainte de gustarea fructului din pomul oprit sau după.

Ceea ce l-a îndemnat pe Adam să imprime Evei cel dintâi sărut fu întâmplarea următoare: într-o zi... observă cum doi porumbei așezați pe o ramură dinaintea lui se tot mângâiau giugiulindu-și ciocurile cu iubire. El, ca unul ce dorea să cerceteze fenomenele naturii, făcu imediat experiențe cu scumpa sa Eva și pesemne că i-au plăcut aceste experiențe, căci pe urmă le-a repetat mereu...

Din Adevăratul cod al manierelor elegante, 1942

Proverbe pentru meditație

Bună ziua, căciulă, că stăpânul n-are gură.

Din sfaturile unchiașului înțelept

Într-o zi, Socrate, un înțelept antic, salută un om care nu-i răspunde la salut.

Eu nu mă supăr, zise el prietenilor, când întâlnesc un om mai urât, mai rău îmbrăcat sau mai puțin învățat. De ce m-aș supăra pe careva pentru că sunt mai politicoș decât el.

După Anton Pann

Invițație la lectură

Închinăciunea unui viteaz

Bravul luptător antiotoman Radu-Vodă, domnul Munteniei, se înfățișă la sultanul Soliman Magnificul, la Istanbul, pentru că acesta îi ceruse să-i facă închinăciune, drept semn de credință.

Soliman îl privi mânios, dar și cu vădită bucurie, pentru că cel care dăduse atât de furcă oștilor sale era, acum, în puterea lui.

— Ei, îi spuse, îmi faci închinăciune?

— Da, răspunse Radu-Vodă, cu seninătate și mândrie în glas. Da, am să-ți fac închinăciunea pe care atât de mult o așteptai și o dorești. Dar să știi, Mărite sultan, și floarea se apleacă la bătaia vântului. Dar rămâne tot floare!

Lui Soliman i-a plăcut atât de mult acest răspuns demn, încât a renunțat la închinăciunea voievodului valah!

După Petru Demetru Popescu

III. *Prezentarea*

Portretul chinezesc

Răspundeți la următoarele întrebări:

- Dacă m-aș imagina ca fiind un ANIMAL, aș alege... pentru că...
- Dacă m-aș imagina ca fiind un INSTRUMENT MUZICAL, aș alege... pentru că...
- Dacă m-aș imagina ca fiind O CULOARE, aș alege... pentru că...
- Dacă m-aș imagina ca fiind UN SECOL, aș alege... pentru că...
- Dacă m-aș imagina ca fiind UN TITLU DE FILM, aș alege... pentru că...
- Dacă m-aș imagina ca fiind O ȚARĂ, aș alege... pentru că...
- Dacă m-aș imagina ca fiind O PLANTĂ, aș alege... pentru că...
- Dacă m-aș imagina ca fiind O EMISIUNE TV, aș alege... pentru că...

Pentru când veți crește mari

- Atunci când unei femei i se face cunoștință cu un bărbat, bărbatul se înclină și așteaptă ca femeia să întindă mâna. Tot așa și în cazul celui mai în vârstă: el este cel care face primul semn de apropiere, cum ar fi întinsul mâinii.
- De obicei, atunci când se fac prezentările, noile cunoștințe se ridică de pe scaun, dacă sunt așezate. Femeile / fetele pot rămâne totuși așezate. Ele trebuie să se ridice doar dacă persoana care le este prezentată e cu mult mai în vârstă.
- De obicei, prezentarea trebuie însoțită de o mică înclinare a capului, în semn de salut, fiind urmată de o strângere de mână. Pentru bărbați, datul mâinii este obligatoriu, pentru femei – nu.
- Când prezinți cuiva o familie, se prezintă mai întâi femeia, apoi bărbatul, după care li se spune numele de familie. (Sunt prietenii noștri: doamna Elena și domnul Ilie Codreanu.)

Autoprezentarea

Dacă mergem într-un loc străin, ne prezentăm singuri persoanei pe care o căutăm, indicându-i cine suntem.

| Dacă nu am fost prezentați unui grup, |
o putem face și singuri. |

Maxime pentru meditație

Nu spuneți puțin în cuvinte multe, ci spuneți mult în puține cuvinte.

Pitagora

E mai ușor să faci biografia unui nor decât să spui ceva despre om. Și cum ai spune ceva, când despre el orice e valabil?

Emil Cioran

Când nu știm să stăm de vorbă cu noi înșine și să ne distrăm singuri, ținem să stăm de vorbă cu alții și să-i distrăm.

Vauvenargues

Din sfaturile unchiașului înțelept

Povestea vorbei

Un mincinos, stând odată, zise altui mincinos:

— Prietene, vezi tu turnul acel nalt și luminos?

— Da, acesta îi răspunse; și iar îl întrebă el:

— Dar vezi tu tocmai în vârful-i cum umblă un șoricel?

— Ce mai minciună cu coarne, zise prietenul său, că eu abia zăresc turnul, necum șoricelul tău.

Însă îl auzi prea bine, cum umblă-n tropot, încât parc-ar bubui o tobă ș-ar avea clopot la gât.

— Te crez, acel îi răspunse văzându-se înfundat.

Fiindcă nu-și găsi omul cu minciuni de înșelat.

După proverbul ce zice:

A umblat cât a umblat,

Dar acum i s-a-nfundat.

După Anton Pann

IV. *Arta conversației*

„Conversația reprezintă cel mai frumos și mai natural exercițiu pentru spirit.”

Montaigne

*D*in istoria bunelor maniere

Comunicarea orală

Arta conversației s-a născut în sec. XVI – XVII în saloanele din Franța. Francezii susțin că într-o conversație de bun-gust trebuie:

- să ascuți cu luare-aminte;
- să reflectezi asupra celor auzite;
- să răspunzi concret și consecutiv, cu amabilitate și politețe.

Cu persoanele pe care le cunoaștem vom vorbi pe teme generale: despre filme, spectacole, concerte, expoziții, cartea recent citită. Temele abordate în carte pot sugera sau servi drept imbold pentru o eventuală discuție. Problemele mai speciale se discută în cercuri mai restrânse.

Secretele noastre vor rămâne un bun al nostru. Nu se vorbește oriunde, despre orice cu oricine.

În timpul mesei nu vom vorbi despre lucruri ce strică pofta de mâncare. Nu vom critica bucatele, care ne-au fost servite.

Într-o societate, nu vom vorbi despre relațiile noastre de familie.

Glumele și anecdotele trebuie spuse la locul lor, dând dovadă de bun-gust și iscusința de a le povesti.

Unui bolnav nu-i vom spune că arată prost, ci îl vom încuraja.

În avion nu vom vorbi despre catastrofe aeriene.

Complimentele sincere bucură pe oricine, dar ele necesită un tact deosebit.

Dacă vrei să ai prieteni pe care să-i respecti și care să te respecte:

- Când te apropii de un grup, cere-ți voie să intri în discuție.
- Nu te face de bunăvoie bufonul unei companii.
- Tușește, strănută și suflă-ți nasul fără zgomot, pe neobservate, folosind batista.
- Nu sta foarte aproape de interlocutor, nu-i sufla drept în față. Nu-ți acoperi gura cu mâna; nu lovi interlocutorul peste umăr, nu-l trage de nasturii de la haină, nu-l împinge cu coatele.